

kén. Javasolta, hogy irányítsák a fővárosba és fegyverezzék fel a többieket is. Lázár kérésére összeállították a munkaszolgálatos-századok listáját.

Október 15-én Pallavicini közölte Gergellyel, hogy elérkezett a cselekvés pillanata, és hogy másnap reggel Lázár parancsa nyomán ki fogja hirdetni, mely laktanyák osztják szét a fegyvereket a munkaszolgálatosok között. Arra kérte továbbá Gergelyt, hogy írjon meg egy kiáltványt, amit majd felolvasnak a munkaszolgálatosoknak, és gondoskodjék másnap reggelre húsz futárról, akik eljuttatják a századokhoz a parancsot és a kiáltvány példányait. A kiáltvány rendben el is készült, a futárok is összegyűltek dr. Beér János lakásán, a tervek és az azokra alapozott remények mégis szertefoszlottak, miután a kormányzó a Magyar Front vezetőinek meglepetésére éppen ezen a napon – a tervezettnél három nappal korábban – jelentette be Magyarország fegyverszüneti kérelmét.²³²

Közvetlenül az október 15–16-i puccs után néhány fölfegyverzett munkaszolgálatos két épületben – a Népszínház utca 31.-ben és a Teleki tér 4.-ben – elbarikádozta magát, és fölvette a harcot a nyilasokkal. Az elkerülhetetlenül tragikus kimenetelű küzdelemben a német csapatok támogatását élvező nyilasok megsemmisítették a munkaszolgálatos ellenállókat. A zsidó ellenállásnak ezt az epizódját a nyilasok később ürtügyül használták a fővárosi zsidóság elleni irtó hadjárat megindítására.

A munkaszolgálatosok egyéb ellenállási cselekményekben is részt vettek. A 101/359. század, az ún. Ruhagyújtó Munkásszázad egy 25 fős egysége például rendkívüli szolgálatokat tett az üldözött zsidóknak. Az egység a Nemzetközi Vöröskereszt T-szekciója néven vált ismertté, és dr. Wilhelm György – Wilhelm Károly fia – vezetésével sok hősie mentőakciót vitt véghez. Tagjai – Békeffi István, Komlós István, Rádi István, Stella Adorján és mások – többek között kimentettek zsidókat a Hegyeshalom felé vonuló halálmenetekből, és eljuttatták a gyermekotthonokba és a gettóba a Nemzetközi Vöröskereszt által rendelkezésükre bocsátott élelmet. A sors iróniája, hogy őket magukat is meg kellett menteni – november 29-én, amikor kitűzték deportálásukat. Megmenekülésüket egy zsidó származású újságíró, a Nemzetközi Vöröskereszttel és a pápai nuncissal is kapcsolatban lévő Újváry Sándor György csoportjának köszönheték.²³³ A T-szekció és az Újváry-csoport mentési tevékenysége párhuzamba állítható a *halucok* mentőakcióival.

A haluc fiatalok mentőakciói. Ellentétben a Zsidó Tanács (lásd a 14. fejezetet) és a Mentőbizottság álláspontjával, az ifjú cionista aktivisták (akik mindössze néhány százan voltak) fegyvert fogtak a zsidók mentésére. Tetteik a magyar zsidóság tragikus történetének kimagasló epizódjai. Nyílt harcba sohasem bocsátkoztak, és egyetlen Auschwitzba vezető vas-